

Kopja Informali ta' Sentenza



**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTONIO MICALLEF TRIGONA**

Seduta tas-6 ta' Dicembru, 2006

Citazzjoni Numru. 33/1999/1

Is-socjeta' kummercjali G.V.Gozo Developments
Company Limited u Emanuel Buttigieg

VS

Coronato u Maria konjugi Pace

Il-Qorti,

Ic-citazzjoni ta' l-atturi taqra:

Illi huma proprjetarji u fil-pussess ta' porzjon art kull wiehed rispettivament, formanti parti mir-raba maghruf bhala 'Ta' Andar ix-Xaghri' sive 'Ta' Dandalona' fil-limiti tal-Qala, Ghawdex, liema porzjonijiet art huma accessibbli minn sqaq illi jaghti ghal Triq il-Wileg, Qala, Ghawdex;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi recentement, u cioe mill-ewwel jiem ta' Jannar elf disa' mija u disgha u disghin (1999) lil hawn, il-konvenut, abuzivament, klandestinament u vjolentement u minghajr l-ebda jedd fil-ligi qabad u mblokka l-isqaq illi jaghti access lill-atturi minn Triq il-Wileg, Qala, Ghawdex, ghall-porzjonijiet raba msemmija, billi ddepozita gebel u blat kbir fl-istess sqaq;

Illi l-atturi pprezentaw mandat ta' inibizzjoni numru 4/99 kontra l-konvenut biex ma jkomplix jimblokka l-isqaq imsemmi u ma jiddepozitax aktar gebel u blat fl-istess sqaq;

Illi fl-atti tal-istess mandat il-konvenut iddikjara illi ma hux ser jiddepozita izjed gebel u blat fl-istess sqaq u mhux ser jimblokka aktar l-istess sqaq;

Illi l-konvenut ma nehhiex il-gebel u blat illi nizjalment huwa ddepozita fl-istess sqaq a dannu ta' l-atturi u ghaldaqstant qed izomm u jfixkel l-access illi l-atturi u l-predecessuri fit-titolu taghhom dejjem u minn snin twal ilu kellhom ghar-raba taghhom;

Illi l-agir tal-konvenut jikkostitwixxi spoll vjolenti u klandestin;

Illi l-atturi jridu li l-konvenut jigi ordnat sabiex jispurga dan l-ispoll;

Talbu, ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:

1. tiddikjara illi l-konvenut ikkommetta spoll a dannu ta' l-atturi meta huwa vjolentement, klandestinament u abuzivament iddepozita gebel u blat kbir fl-isqaq imsemmi biex b'hekk imblokka l-access illi l-atturi u l-predecessuri fit-titolu taghhom dejjem kellhom minn Triq il-Wileg, Qala, Ghawdex, ghal gor-raba taghhom;

2. tordna lill-konvenut biex fi zmien qasir u perentorju jnehhi kull gebel u blat kbir illi huwa ddepozita fl-imsemmi sqaq u fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi sabiex jnehhu l-

Kopja Informali ta' Sentenza

istess gebel u blat kbir mill-isqaq imsemmi bi spejjez a karigu tal-konvenut;

Bl-ispejjez tal-mandat ta' inibizzjoni numru 4/99 u tal-prezenti procedura u bl-ingunzjoni tal-konvenut in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata u l-lista tax-xhieda annessa;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti li eccepew:

1. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu ma jissusistux l-elementi rikjesti bil-ligi sabiex jirradikaw l-azzjoni ta' spoll;

2. illi jekk hemm xi jedd favur il-proprjeta' ta' l-atturi fuq il-proprjeta' tal-konvenuti dan huwa biss jedd ghall-passagg bir-rigel liema access qatt ma gie ostakolat mill-konvenuti.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata u l-lista tax-xhieda annessa.

Ezaminat ix-xhieda;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha;

Rat in-noti rispettivi ta' sottomissjonijiet tal-kontendenti:

Ikkonsidrat:

L-elementi essenzjali li l-atturi kienu tenuti jippruvaw f'din l-azzjoni minnhom esperita ta' spoll kienu dawk konnessi mal-fatt ta' l-ispoll u l-pussess taghhom tal-haga stante illi mhux kontestat illi x-xoghol lamentat mill-atturi kostitwenti l-allegat spoll gie mwettaq entro t-terminu ta' xahrejn mill-prezentata tac-citazzjoni. Mill-fatti esposti f'din il-kawza

jirrizulta li l-allegat att ta' spoll jikkonsisti filli l-konvenut, u dan jammettuh hu stess, ddepozita gebel ta' daqs kbir fit-tarf ta' sqaq illi huwa accessibbli minn Triq il-Wileg fil-Qala, Ghawdex, u li joffri access ghall-ghelieqi aktar 'il gewwa. Jirrizulta bhala fatt illi l-atturi huma proprjetarji ta' porzjon art kull wiehed mir-raba maghruf bhala ta' 'Andar ix-Xaghri' sive 'Ta' Dandalona' li l-access ghalihom huwa mill-imsemmi sqaq. Il-konvenut in propositu jikkontendi illi b'daqshekk u ma ostakolax il-passagg mill-isqaq billi jikkontendi illi l-atturi ghandhom biss dritt ta' tolleranza li jisservew minn dan il-passagg u li f'kwalsiasi kaz huwa ma ostakolax il-passagg li ghadu disponibbli bir-rigel nonostante l-gebel li huwa pogga f'dik il-parti ta' l-isqaq. Minn silta fin-nota ta' l-osservazzjonijiet tieghu (folio 183, senjatament it-tieni u t-tielet paragrafu) hu jghid illi "m'huwix kontestat li dan il-passagg huwa wzat minn diversi persuni li jahdmu r-raba' fl-inhawi. L-inqas ma huwa kontestat li dan il-passagg gieli gie ezercitat b'vejkoli u makkinarju iehor. Madanakollu, meta l-passagg jasal fit-tarf tieghu, ossija fejn il-proprjeta' tal-konvenuti, dan jidjieg u jizvolgi ruhu f'passagg bir-rigel. Ghalhekk minn dina l-parti 'l quddiem, l-access jista' jigi ezercitat biss bir-rigel".

Issa, dina hija kawza ta' spoll u tajjeb asserew l-atturi fin-nota ta' l-osservazzjonijiet taghhom (folio 174/175) li dan (jigifieri jekk il-passagg huwix transitabbli bir-rigel jew le) ffit li xejn jservi ta' difiza ghall-att arbitrarju u spoljattiv kommess mill-konvenut. Dan hu provdut bl-aktar mod car u skjett fl-Artikolu 791 tal-Kodici ta' l-Organizzazzjoni u Procedura Civili. Isegwi ghalhekk li jekk jirrizulta l-fattur ta' pussess fl-atturi skond kif rikjest mil-ligi ghall-fini ta' din l-azzjoni, billi 'ex admissis' jirrizulta l-att ta' spoll konsistenti f'gebel kbir li tpogga mill-konvenut fil-passagg in kwistjoni, irrispettivement minn kull kwistjoni ta' destinazzjoni tal-passagg (jekk huwix bir-rigel jew xort ohra) allura ghandha tirnexxi l-azzjoni ta' spoll ta' l-atturi u ghandu l-konvenut jigi kkundannat li jirrentergrahom fil-pussess. Kull prova tendenti li turi l-kwalita' tal-uzu ma teliminax l-att arbitrarju.

Illi fil-kuntest tal-pussess rikjest biex tirnexxi l-azzjoni hu ricevut mill-gurisprudenza illi l-attur jrid jipprova li fil mument ta' l-ispoll huwa kien fil-pussess ta' l-oggett spoljat, imma tali pussess m'hemmx bzonn li jkun pussess b'titlu ta' proprjeta' jew servitu'; jibbasta pussess anki purament materjali sakemm ikun pussess 'di fatto' u mhux ta' mera tolleranza (*Appell: 26.01.1996 – Vassallo Gatt noe v Joseph Camilleri pro et noe*). L-istess pussess ma ghandux ikun ekwivoku u jrid ikun manifest (*Gio Maria Tonna Gius Maria Tonna – PA 21 ta' Frar 1983*) izda pussess qasir ferm u sahsitra momentarju hu bizzejjed (*Vol.XXXVII.ii.642*). Wkoll jinhtieg li tali pussess jew detenzjoni ikun univoku (*Mathese Borg v Gorg Borg (PA: 25.02.1993)*). L-attur allura ghandu qabel xejn jipprova l-elementi tal-pussess u ghandu jipprova b'mod konklussiv li ghandu 'un possesso di fatto' u mhux pussess bazat fuq xi mera tolleranza li m'hijiex bizzejjed biex isservi ta' fundament ghall-akkwist tal-pussess mehtieg bhala bazi ta' din l-azzjoni (*Appell: Emmanuel sive Leli Sammut v John Sammut 31.03.2003*) b'daqstant pero' li la l-ligi u lanqas il-gurisprudenza ma jaffer maw il-principju li biex wiehed jirnexxi b'din l-azzjoni ta' spoll hu ghandu jkollu pussess esklussiv. Hu wkoll principju affermat fil-gurisprudenza li l-kompussessor jista' jagixxi b'din l-azzjoni kontra kompussessor iehor li jikkommetti spoll ghad-dannu tieghu u dan minhabba li l-azzjoni ta' spoll ghandha l-iskop li tiprotegi l-pussess u mhux il-pussess esklussiv (*PA: Alfred Pisani et v Victor Farrugia 21.01.1994*).

Issa mill-assiem tal-provi din il-Qorti hi sodisfatta li l-elementi kollha ta' l-ispoll jirrizultaw pruvati anke in vista tal-fatt illi min jezercita poter ta' fatt fuq il-haga huwa prezunt pussessor u ghalhekk kien jispetta lill-konvenut, li kkontesta l-pussess fl-atturi, li jipprova li l-pussess vantat minnhom kien jikkostitwixxi att ta' tolleranza ; "it-tolleranza ma ghandhiex tigi prezunta u ghandha tigi pruvata almenu 'prima facie'.... il-piz ta' din il-prova jinkombi fuq min jinvoka t-tolleranza" (per Onor. Imhallef Ph. Sciberras fil-

Kopja Informali ta' Sentenza

kawza Caruana v Spiteri deciza 24.03.2004). Fil-fehma ta' din il-Qorti l-konvenut naqas wkoll f'din il-prova.

Ghaldaqstant, taqta' u tiddeciedi l-kawza billi tilqa' t-talbiet ta' l-atturi, tiddikjara illi l-konvenut ikkommetta spoll a dannu taghhom u konsegwentement tordnaluh sabiex zmien xahar inehhi kull gebel u blat kbir illi huwa ddeposita fl-isqaq in kwistjoni u fin-nuqqas tawtorizza lill-atturi sabiex inehhu l-istess gebel u blat kbir mill-istess sqaq.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----